

Motorlu Araçların İşletilmesi ve Karayolu Taşıma Kanunu Kapsamında Yapılan Yolcu Taşımalarından Doğan Sorumluluklarla İlgili

Yapılması Zorunlu Sigortalar ve Bu Sigortalara İlişkin Uygulamalar

A. Kadir KÜÇÜK

Güvence Hesabı Müdürü

Türkiye’de motorlu araçların işletilmesi ve Karayolu Taşıma Kanunu kapsamında yapılan yolcu taşımalarından doğan sorumluluklarla ilgili aşağıdaki sigortaların yaptırılması zorunlu tutulmuştur. Buna göre ;

1- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 91 inci maddesi gereği, işletenlerin aynı Kanun’un 85 inci maddesinde açıklanan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının (Trafik Sigortası) yaptırılması zorunludur.

2- 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu kapsamında taşıma izni ve yetki belgesine haiz taşımacıların Kanunu’nun 17 nci maddesinde öngörülen şehirlerarası ve uluslararası yapılacak yolcu taşımalarında, taşıyıcının sorumluluğunu karşılamak üzere aynı Kanun’un 18 inci maddesiyle Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortasının yaptırılması zorunludur.

3- 25 Şubat 2004 tarih, 25384 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2004/6789 nolu Bakanlar Kurulu Kararı ile 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu hükümleri çerçevesinde yolcu taşımacılığı yapan taşımacıların yurtiçi ve uluslararası yapacakları yolcu taşımalarında görevli sürücüler ile

bunların yardımcıları ve taşıyacakları yolcular için Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortasının yaptırılması zorunludur.

Yukarıdaki açıklanan sigortalardan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (kısaca Trafik Sigortası) trafiğe çıkacak bütün motorlu araçlar için yaptırılması zorunludur. Trafik Sigortası, motorlu aracın işletilmesi sırasında, bir kimşenin ölümüne veya yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına sebebiyet vermiş olmasından dolayı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’na göre işletene düşen hukuki sorumluluğu, geçerli sigorta limitleri dâhilinde temin eder. Trafik Sigortası karşı tarafa ait araç, eşya ve diğer maddi varlıklara gelecek maddi zararlarla birlikte yine üçüncü şahıslara gelebilecek bedeni zararları poliçede yazılı sigorta tutarlarına kadar temin eder.

Karayolu Taşıma Kanunu kapsamında şehirlerarası ve uluslararası yapılacak yolcu taşımalarında ise taşımacıların Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası (kısaca Taşımacılık Sigortası) yaptırılması zorunludur. Bu sigorta ile sigortacı, poliçede belirtilen motorlu taşıtta seyahat eden yolcuların, duraklamalar da dâhil olmak üzere, kalkış noktasından varış noktasına kadar geçecek süre içinde meydana gelecek bir kaza sonucu bedeni zarara uğraması halinde, sigortalının 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunundan doğan sorumluluğunu, poliçede yazılı sigorta tutarlarına kadar temin eder.

Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası (kısaca Zorunlu Koltuk Sigortası), yurtiçi ve uluslararası yolcu taşımacılığı kapsamında seyahat eden yolcuları, sürücülerini ve yardımcıları, taşımacılık hizmetinin başlangıcından bitimine kadar geçen seyahat süresi içinde, duraklamalar da dâhil olmak üzere, maruz kalacakları her türlü kazaların neticelerine karşı aşağıdaki şartlar çerçevesinde teminat altına alır.

Poliçede kayıtlı taşımacının, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'na istinaden verilen taşımacı yetki belgesine sahip olması; yolcu taşımacılığının zorunlu haller hariç, bu kanun hükümleri çerçevesinde yapılması ve taşımanın yapıldığı aracın poliçede kayıtlı olması zorunludur.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu kapsamında yolcu taşımacılığı yapılan araçlar için Trafik Sigor-

tası, Taşımacılık Sigortası ve Zorunlu Koltuk Sigortası olmak üzere üç sigortanın birlikte yapılması şarttır. Zira Trafik Sigortası karşı taraf araçlara, eşyaya ve diğer maddi varlıklara gelecek maddi zararlarla birlikte yine üçüncü şahıslara gelebilecek bedeni zararları karşılarken, Taşımacılık Sigortası sadece araç içersinde yolculuk yapan yolculara gelebilecek bedeni zararları işletene düşen hukuki sorumluluk çerçevesinde karşılamaktadır. Bunlardan Zorunlu Koltuk Sigortası bir sorumluluk sigortası değil, bir meblağ sigortasıdır. Bu sigortayı taşımacının yaptırma sorumluluğunun bulunması karşın hukuki sorumluluğunu kapsamamaktadır. Ancak taşımacı bu sigortayı yaptırmaması durumunda, bu sigortadan doğan yükümlülükleri karşılamakla sorumludur.

Yukarıda açıklanan bu üç sigortanın da yaptırılmaması halinde ise, meydana gelecek kazalar-

da kişilere gelen bedeni zararlar bu sigortaların şartları ve teminatları dâhilinde ve ayrı ayrı olmak üzere Güvence Hesabı tarafından karşılanır. Trafik kazalarında meydana gelebilecek bedeni zararlar genellikle yaralanma, sakat kalma ve ölüm gibi hallerdir. Yaralanmalar sonucu verilen tedavi hizmet bedellerinin karşılanma sorumluluğu 25 Şubat 2011 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Torba Yasası ile birlikte Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK'na) devredilmiştir. Sigorta şirketleri ve Güvence Hesabı SGK'na ödeyecekleri katılım payı karşılığında Torba Yasanın yayım tarihinden itibaren, bu tarihten önce veya sonra meydana gelmiş trafik kazaları nedeniyle verilecek sağlık hizmetleri bedellerinin karşılanma sorumluluğu SGK'ya ait olacaktır.

Sağlık giderlerinin SGK'ya devredilmesiyle birlikte Sigorta şirketleri ve Güvence Hesabı

'nin trafik kazalarıyla ilgili olarak ödemekle sorumlu olduğu bedeni zararlar olarak geriye sakat kalma ve ölüm tazminatları kalmaktadır. Sakat kalma tazminatı, kişinin trafik kazasından kaynaklanan sakatlığının sürekli ve kalıcı olması durumunda ödenir. Bu tazminat, kişinin resmi hastanelerden alacağı Sağlık Kurulu Raporunda belirtilen sürekli sakatlık oranı ile birlikte sakat kalan kişinin yaş, gelir durumları da dikkate alınmak suretiyle aktüerler tarafından hesaplanır. Hesaplanan tazminat varsa kusur durumları da dikkate alınmak suretiyle hak sahiplerine ödenir.

Kişinin trafik kazasında ölmesi durumunda ise, ölenin desteğinden yoksun kalanlara Destekten Yoksun Kalma tazminatı ödenir. Bu tazminat, yine ölen kişinin yaş ve gelir durumları ile destek olacak kimsele vereceği desteğin süreleri de dikkate alınmak suretiyle aktüerler tarafından hesaplanır. Hesaplanan tazminat varsa kusur durumları da dikkate alınmak suretiyle hak sahiplerine ödenir. Destekten yoksun kalma tazminatı miras hukukuna göre mirasçılara değil, ölenin desteğinden fiilen yoksun kalanlara yapılır. Bu kişiler genellikle eşler, 18 yaşından küçük veya tahsilde veya sakat olan çocuklar ile ölen kişinin anne ve babası olmaktadır.

Sakat kalma ve ölüm tazminatları Trafik ve Taşımacılık sigortaları çerçevesinde ve her iki sigorta için de hesaplanmak suretiyle ödenir. Zorunlu Koltuk Sigortasında ise ölüm tazminatı hiçbir hesaplama yapılmadan ve ölenin gelir, yaş ve kusur durumlarına bakılmadan kaza tarihinde geçerli olan teminatın tamamı miras hukuku çerçevesinde mirasçılara ödenir. Sakat kalma tazminatı ise kişinin sakatlık oranına göre, önceden tablo halinde belirlenmiş oranlar dâhilinde hak sahiplerine ödenmektedir.

Sakat kalma ve ölüm tazminatları her üç sigortanın da teminatlarında mevcut olduğuna göre, aynı kazada bu üç sigortanın bir arada bulunması halinde ödemeler nasıl olacaktır? Kişiler her üç sigortadan da aynı zamanda tazminat alabilirler mi? Bu sigortaların uygulamalarında karşılaşılan sorunlar nedir? Bu soru ve sorunlara ilişkin cevapları sonra ki yazılarımızda açıklamaya çalışacağız.